

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Ervditione Religiosorum

Humbertus <de Romanis>

Ingolstadii, 1591

VD16 H 5888

21. De discussione conscientiae, quam post complectorium bonus monachus debet agere; vt ad viam transeat illuminatiam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-50980](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-50980)

tionem ordinatur, restat dicendum de exercitiis viae illuminatiuae, ad quae aptius tempus est post completorium, secundum quod dicit Bernardus, quod in hac hora debet religiosus examinare suam conscientiam & pro beneficiis gratias agere.

*QUOMODO AD TRANSEVNDVM AD
viam illuminatiuam exercitator debet suam
conscientiam examinare.*

CAPVT XXI.

E Gressus à completorio non expedit tibi diu extra cellam demorari, aut per signa vel verba dissolui. Vt enim dicit Bernardus, post completorium nõ debet monachus loqui quousq; finita sit missa sequentis diei, nisi sit vrgens caussa. Supradicta igitur hora cellam ingressus flexis genibus vel supra pedes stans, postquam te crucis vexillo armaueris, attrahens spiritum & inuocans Spiritum sanctum, dic sequentem antiphonam: Veni sancte Spiritus reple tuorum corda fidelium, & tui amoris in eis ignem accende. Et sequatur Psalmus, Deus in adiutorium meum intende, totus dicatur. Nesciens antiphonam & Psalmum, dicat ter hunc versum: Deus in adiutorium meum intende, Domine ad adiuuandum me festina. Post hæc tene tibi diligenter capitulum te examinans de

peccatis, { Negligentiæ.
          { Concupiscentiæ.
          { Nequitia.
ad quæ omnia alia possunt reduci.

f 4

Quan-

Quantum ad negligentiam debes te examinare in 9.

Si negligens fueris illo die,
Cordis custodiendi: examinans te quid cogitaueris, dixeris, feceris.

Temporis expendendi:
Finis debiti intendendi, scilicet in omnibus operibus tuis: scilicet, Vtrum ea feceris principaliter ad honorem, & gloriam Dei: ad quam omnia sunt referenda.

In oratione: Quomodo illa die diurnum expleueris officium, an tepide vel deuote: vel si aliquam prætermiseris canonicam horam: vel aliquid de tuis solitis exercitiis.

In lectione.

In bonorum operum executione. In his enim tribus debes diligenter te exercere, & cordis tui agrum excolere, vt possit bonū fructum dare in tempore suo. Et vnum horum sine alio non sufficit,

Ad dolendum de iniquitatibus.

Ad resistendum tentationibus.

Ad proficiendum in virtutibus.

Debes enim summopere

{ Desistere culpam commissam.

{ Repellere tentationem diabolicam.

{ Proficere de vna virtute in aliam.

Vt sic possis peruenire ad terram promissam.
Nota bene ista nouem quæ diximus pertinere ad peccatum negligentiam.

Circa concupiscentiam, debes cogitare si uult in te

Conc

{ Concupiscentia voluptatis,
 { Concupiscentia curiositatis,
 { Concupiscentia vanitatis.

PRIMO cogitare debes concupiscentiam voluptatis, quæ tunc viuit in te, si fuerit in te,

appetitus { Dulcium,
 { Mollium,
 { Carnalium.

Hoc est si quæris

{ Cibaria saporosa,
 { Vestimenta delitiosa,
 { Oblectamenta luxuriosa.

Quæ omnia non solum est reprehensibile appetere cum consensu, sed etiam homo debet ea respuere primo motu.

SECUNDO, te debes examinare de concupiscentia curiositatis, si viuat vel si vixerit in te. hoc autem deprehenditur,

eum appetis { Scire occulta,
 { Videre pulchra,
 { Habere chara.

In omnibus his est vitium auaritiæ & curiositatis; hoc autem multum reprehensibile est in viro religioso.

TERTIO, te debes examinare de concupiscentia vanitatis, quæ tunc viuit in te, si habueris

appetitum { Fauoris,
 { Laudis,
 { Honoris.

Quæ omnia vana sunt, & hominem vanū reddunt: & ita fugienda sunt sicut concupiscentia mulierum. Et de omni tali debet conscientia

arguere cor tuum. Attende benè hæc quæ pertinent ad peccatum concupiscentiæ.

Circa nequitiam debes te examinare, si in te viuit, vel aliquando vixerit: scilicet,

{ Iracundia
{ Inuidia
{ Accidia

quæ faciunt hominem nequam.

PRIMO est cogitanda iracundiæ nequitia: quæ consistit

in { Animo,
{ Signo,
{ Verbo:
vel in { Corde,
{ Facie,
{ Clamore:
vel in { Affectu,
{ Affatu,
{ Effectu.

SECUNDO, cogitanda est nequitia inuidiæ: quæ in

aliena { Prosperitate tabescit,
{ Aduersitate hilarescit,
{ Mendicitate refrigescit.

TERTIO, recogitanda est nequitia accidiæ: ex qua

oriuntur { Suspitiones malignæ,
{ Cogitationes blasphemæ,
{ Detractiones iniquæ.

Omnis enim talis nequitia admodum detestanda est. Et hoc modo examinata conscientia tua si te culpabilè inueneris, compunge te ante Deum & abluè peccatorum tuorum sordes; purifica

lacr

lachrymis conscientiam tuam : ac ponens in corde tuo confiteri , si quid notabile repereris. Et attende istum modum examinandi prædictum quem ideo protraximus , vt in confessione peccatorum tuorum tibi seruiat. Non enim oportet te tam prolixè semper post completorium examinare; præcipuè si in tui custodia per uigil fueris : quin potius breuiter te examinans quomodo diem illum expenderis, debes postulare tibi veniam à Deo , dicens generalem confessionem, & Psalmum , De profundis, pro negligentijs. Et hinc transibis ad morosam & diligentem diuinorum beneficiorum considerationem. In qua recordatione diuinis fulgoribus illustraberis, cumq; te illustrari cognoueris, ignito affectu gratias age. Et vt plenius & perfectius Dei beneficia recolere valeas, per ferias ea describere volui, vt in sequentibus apparebit.

DE VIA ILLUMINATIVA SECUNDUM diuum Dionysium.

CAPVT XXII.

Purgata & tersa ad modum speculi conscientia vt supra diximus, tunc iam fit aptior & capacior diuini amoris, vt possit se transferre ad viam illuminatiuam, in qua incipit animam suam dilectum cognoscere : in quem propter rubiginem peccatorum suorum aspicere non poterat. Tunc autem anima se interrogat dicens : Quisnam est dilectus meus ? Et ipsa respondet sibi dicens : Ille qui tot & tanta mihi contulit bona : à cuius si possibile foret laudibus